

احیای خاطره با حفظ دوره های تاریخی در مرمت بنای تاریخی

(نمونه موردی مسجد و مدرسه حکیم هاشمی)

نویسنده :

محمود نیکدست - سوده احمدی

سرشناسه : نیکدست ، محمود
 عنوان و نام پدیدآور : احیای خاطره با حفظ دوره های تاریخی در مرمت بنای تاریخی (نمونه موردی مسجد و مدرسه حکیم هاشمی)
 مشخصات نشر : تهران: پرنیان، ۱۳۹۴.
 مشخصات ظاهری : ۱۲۶ ص.
 وضعیت فهرست نویسی : فیپای مختصر
 یادداشت : فهرستنویسی کامل این اثر در نشانی: <http://opac.nlai.ir> قابل دسترسی است
 شناسه افزوده : احمدی ، سوده
 شماره کتابشناسی ملی : ۳۸۴۴۹۲۴

نام کتاب : احیای خاطره با حفظ دوره های تاریخی در مرمت بنای تاریخی (نمونه موردی مسجد و مدرسه حکیم هاشمی)
 نویسنده : نیکدست، محمود، - احمدی ، سوده
 ترسیمات فنی و طراحی : نیکدست، محمود
 تاریخ انتشار : ۱۳۹۴
 چاپ : اول
 تعداد صفحات : ۱۲۶ صفحه
 کلیدواژه: (۱) مسجد و مدرسه (۲) وقف (۳) هویت (۴) ارزش (۵) طراحی
 شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۶۷۱۲-۵۰-۸

قیمت : ۲۵۰۰۰۰ ریال
 تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

چکیده :

در این کتاب سعی شده حفظ هویت و ارزشهای تاریخی سوژه در حالت سلامت بهانه ای باشد جهت مرمت و احیای بنای مسجد و مدرسه حکیم هاشمی و ارتقای توانمندی بافت پیرامون آن در دوره معاصر . در این راستا در فصل اول به شناخت هویت های گذشته بافت و بنا و همچنین شناخت وضع موجود آنها (کاربری ، کالبد و مدیریت و ...) می پردازیم . فصل دوم شامل شناخت آسیبهای تهدید کننده بنا و بافت بوده و فصل سوم به نحوه تقرب به طرح درمان می پردازد . در این مرحله با بازگرداندن هویت ها و ارزشهای گذشته سوژه ، سعی در رفع نیازهای امروزی بافت در جهت احکام وقف بنا شده که طراحی کالبدی محدوده بنا و بافت پیرامون آن در همین راستا صورت می گیرد . در انتها آلترناتیو برگزیده طراحی را در طرح هادی ، جامع و تفصیلی تشریح می کنیم .

کلمات کلیدی : (۱) مسجد و مدرسه (۲) وقف (۳) هویت (۴) ارزش (۵) طراحی

۳	فصل اول : شناخت سوزه
۳	۱-۱- شناخت گذشته سوزه در حالت سلامت
۳	۱-۱-۱- تبیین هویت های گذشته سوزه در محدوده بافت
۳	۱(۱-۱-۱)- تبیین جایگاه سوزه در فلات ایران از نظر گاه جغرافیای طبیعی
۴	۲(۱-۱-۱)- تاثیر جهانیابی در شکل گیری
۵	۳(۱-۱-۱)- معرفی نظام اقتصادی و نظام تولید سوزه
۷	۴(۱-۱-۱)- معرفی نظام مدیریت شهری
۱۵	۲-۱-۱- تبیین هویت های گذشته سوزه در محدوده بنا
۱۵	۱(۲-۱-۱)- سابقه تاریخی سوزه
۲۱	۲(۲-۱-۱)- اقدامات حفاظتی و مرمتی
۲۱	۱-۲(۲-۱-۱)- مرمت بنا در دوره قاجار و پهلوی
۲۲	۲-۲(۲-۱-۱)- ثبت بنا در سال ۱۳۷۸ در فهرست آثار ملی
۲۵	۲-۱- شناخت وضع موجود سوزه
۲۵	۱-۲-۱- موقعیت قرار گیری و دسترسی به بنا
۲۷	۲-۲-۱- وضعیت کالبدی
۳۴	۱(۲-۲-۱)- تکنیک ساخت (تحلیل سازه ای پی ، چرخ ، پوشش و ...)
۳۷	۲(۲-۲-۱)- مواد و مصالح
۳۹	۳(۲-۲-۱)- تحلیل نیروها
۴۰	۴(۲-۲-۱)- تکنیک های تاسیساتی
۴۰	۵(۲-۲-۱)- تحولات کالبدی و دخل و تصرفات
۴۸	۳-۲-۱- تزیینات (کاشیکاری ، آجر کاری ، رسمی بندی)
۵۳	۴-۲-۱- اجتماعی
۵۳	۱(۴-۲-۱)- عملکرد
۵۳	۲(۴-۲-۱)- مالکیت و مدیریت
۵۶	فصل دوم : بیماری شناسی
۵۴	۱-۲- شناخت عوامل مخل سوزه
۵۷	۱-۱-۲- عوامل مخل بیرونی
۵۷	۱(۱-۱-۲)- عوامل اجتماعی
۶۰	۲(۱-۱-۲)- عوامل طبیعی
۶۳	۲-۱-۲- عوامل مخل داخلی
۶۳	۱(۲-۱-۲)- ضعف شناخت در بکار گیری صحیح فنون اجرایی عناصر سازه ای
۶۷	فصل سوم : نحوه تقرب به طرح درمان
۶۹	۱-۳- جدول Swot
۷۰	۲-۳- بررسی نظریه ها و تجارب داخلی و خارجی مرمت
۷۳	۱-۲-۳- نظریه پردازان جهانی مرمت
۷۳	۲-۲-۳- تجارب جهانی مرمت
۷۵	۳-۲-۳- منشورها ، قطعنامه ها و مصوبات جهانی مرمت
۷۸	۳-۳- انتخاب ملاک و معیار برای طراحی
۷۸	۱-۳-۳- تعیین کاربری

۷۸	۱-۳-۳-۱- تعیین کاربری در محدوده بنا
۸۱	۱-۳-۳-۱- تعیین کاربری در محدوده بافت
۸۲	۲-۳-۳-۲- توجه به هویت تاریخی سوزه
۸۲	۲-۳-۳-۱- بیان ارزشها و تعیین جایگاه سوزه در استخوان بندی بافت تاریخی و انتخاب ملاک و معیار جهت طراحی کالبدی
۸۹	۴-۳-۱- ایدئوگرام و انتخاب طرح برتر
۸۹	۴-۳-۱- انتخاب مبنای طراحی و ارائه آلترناتیو های طراحی کالبدی بافت و بنا در قالب اسکیس و انتخاب طرح برتر
۱۰۲	فصل چهارم : طراحی
۱۰۴	۱-۴-۱- طرح هادی در مقیاس ۱:۱۰۰۰ و ۱:۲۰۰۰
۱۰۴	۱-۴-۱-۱- جانمایی و لکه گذاری کاربری بنا و بافت و نحوه دسترسی به بنا
۱۰۵	۱-۴-۳-۱- تعیین نحوه مدیریت بنا و تدوین ضوابط حقوقی و مالی
۱۰۵	۱-۴-۳-۱- تعیین حریم
۱۰۷	۲-۴-۲- طرح جامع در مقیاس ۱:۱۰۰ و ۱:۲۰۰
۱۰۷	۱-۲-۴-۱- طرح حفاظت
۱۰۷	نقشه ها
۱۲۴	۳-۴-۳- طرح تفصیلی در مقیاس ۱:۲۰ و ۱:۵۰ (جزئیات فنی)
۱۲۵	۴-۴-۱- نتیجه گیری
۱۲۶	منابع و مآخذ :

پیشگفتار :

مسجد و مدرسه حکیم هاشمی یکی از معدود بناهای دوره صفوی تهران می باشد . این بنا در سال ۱۳۷۸ به شماره ۲۴۴۲ در فهرست آثار ملی ایران به ثبت رسید . و همچنین رساله کارشناسی آقای مهدی جوادی از دانشجویان مرکز آموزش عالی میراث فرهنگی در سال ۸۹ بوده است . بعد از انتخاب این بنا به عنوان پایان نامه کارشناسی ارشد رشته مرمت و احیای بناها و بافتهای تاریخی دانشگاه شهید بهشتی تهران به راهنمایی آقای دکتر اصغریان جدی و مهندس محب علی و داوری جناب آقای دکتر زرگر و مشاهده وضعیت فعلی بنا که بصورت متروکه رها شده بود ، اینجانب مصمم شدم که مقدمات مرمت این بنا را فراهم نمایم . لذا بعد از ملاقات با متولی محترم موقوفه و شرح ماجرا و طی صحبت با وکیل محترم موقوفه ، مقدمات انجام طرح مرمت و احیای بنا فراهم شد . با توجه به این که این طرح در جهت مرمت بنا بود ، نقشه ها باید دقیق برداشت می شد لذا شخصا اقدام به برداشت کلیه نقشه های موجود در این کتاب نموده و بعد از تصویب طرح توسط سازمان میراث عملیات مرمت این بنا شروع شد. قابل ذکر است هزینه طراحی و عملیات اجرایی این بنا توسط موقوفه حکیم هاشمی تامین گردید . در طراحی مرمت و احیای این بنا در این کتاب از روش الگوی پزشکی (بازگرداندن حالت تعادل و سلامت) مدد گرفته شد . لذا سعی در بازشناسی هویت ها و ارزشهای تاریخی سوژه و تلاش در جهت بکارگیری این ارزشها در راستای رفع نیازهای بافت مطابق با احکام وقف بنا شد . متأسفانه امروزه با توجه به اسناد و مدارک زیادی که از بافت تاریخی تهران در دست است ، تا کنون هیچ طرحی در جهت بازشناسی هویت ها و ارزشهای بافت تاریخی تهران اجرا نشده است و کتاب حاضر از معدود طرح های مرمتی در راستای حفظ و بازگرداندن هویت ها و ارزشهای تاریخی بافت بازار تاریخی تهران می باشد . در انتها از اساتید راهنما و جناب آقای محمد جواد حکیم هاشمی (متولی موقوفه) ، جناب آقای دکتر مصطفی شکری (وکیل موقوفه) ، جناب سید مجید آقا سید علی (مدیریت مالی موقوفه) و تمام عزیزانی که ما را در نگاشتن این کتاب یاری نمودند کمال تشکر و قدردانی را داریم .